

صرف کاربردی ۱

دکتر علیرضا حسینی

عضو هیات علمی دانشگاه کوثر بجنورد

دکتر لیلا حسینی

دکترای زبان و ادبیات عربی

دکتر محبوبه بادرستانی

مدرس مدعو دانشگاه کوثر بجنورد

www.ketab.ir

انتشارات دانشگاه کوثر - ۱۴۰۰

سرشناسه: حسینی، علیرضا، ۱۳۵۴ -

عنوان و نام پدیدآور: صرف کاربردی ۱/ علیرضا حسینی، لیلا حسینی، محبوبه بادرستانی.

مشخصات نشر: بجنورد: دانشگاه کوثر بجنورد، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۱۰۱ ص.

شابک: 978-622-96691-1-2

وضعیت فهرست نویسی: فیفا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۰۱.

موضوع: زبان عربی -- صرف -- راهنمای آموزشی (عالی)

موضوع (Higher) Study and teaching -- Morphology -- Arabic language :

موضوع: زبان عربی -- صرف -- آزمون ها و تمرین ها (عالی)

موضوع (Higher) Examinations, questions, etc. -- Morphology -- Arabic language :

شناسه افزوده: حسینی، لیلا، ۱۳۵۷ تیر -

شناسه افزوده: بادرستانی، محبوبه، ۱۳۵۸ -

شناسه افزوده: دانشگاه کوثر بجنورد

رده بندی کنگره: ۶۱۳۱PJ

رده بندی دیویی: ۷۵/۴۹۲

شماره کتابشناسی ملی: ۷۵۷۳۸۰۰

وضعیت رکورد: فیفا

خراسان شمالی، بجنورد- خیابان ۱۷ شهریور شمالی، کوچه شهید عبدالحسین نوریان،

ساختمان شماره ۱ کدپستی: ۹۴۱۵۶۱۵۴۵۸ تلفن: ۵۸۳۲۲۶۳۴۵۸

عنوان: صرف کاربردی ۱

مولفین: دکتر علیرضا حسینی، دکتر لیلا حسینی و دکتر محبوبه بادرستانی

ناشر: انتشارات دانشگاه کوثر بجنورد

گرافیسیت: عبدالحسین آخرتی

چاپ: دقت

سال و نوبت چاپ: اول ۱۴۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۶۶۹۱-۱-۲

فهرست

۱.....	فصل اول.....
۱.....	فعل و اقسام فعل.....
۱.....	درس اول: حروف و حرکات، سکون، تنوین، انواع کلمه.....
۱.....	تعریف علم صرف.....
۲.....	حروف شمسی و قمری.....
۲.....	حروف به دو دسته حروف شمسی و حروف قمری تقسیم میشوند.....
۲.....	حرکات و سکون.....
۳.....	تنوین.....
۷.....	درس دوم: فعل و اقسام فعل.....
۷.....	فعل.....
۷.....	مصدر.....
۹.....	لازم و متعدی.....
۱۱.....	معلوم و مجهول.....
۱۳.....	اشتقاق اقسام فعل.....
۱۴.....	تقسیم فعل از نظر زمان.....
۱۵.....	تقسیم‌بندی صیغه‌های فعل.....
۱۸.....	مضارع معلوم.....
۲۱.....	مجهول‌ها.....
۲۲.....	مضارع مجهول (ثلاثی مجرد).....
۲۳.....	امر مجهول (ثلاثی مجرد).....
۲۷.....	اقسام معتل.....
۲۸.....	اقسام مهموز.....
۲۸.....	اقسام مضاعف.....
۲۹.....	ادغام، اعلال، تخفیف همزه.....
۳۰.....	ادغام.....
۳۱.....	قواعد ادغام.....
۳۵.....	اعلال.....
۳۵.....	قواعد اعلال.....
۳۹.....	فعل مثال.....

۳۹	فعل اجوف
۴۱	فعل ناقص
۴۳	فعل لقیف
۴۴	مهموز
۴۴	تخفیف همزه
۴۴	قواعد تخفیف همزه
۴۶	تمرینات:

۴۷ درس پنجم: ویژگی‌های خاص افعال

۴۷	خصوصیات فعل ماضی
۴۷	خصوصیات فعل مضارع
۴۹	فعل حال و استقبال
۴۹	مضارع استفهامی
۴۹	مضارع منفی
۵۰	مضارع مجزوم
۵۴	مضارع منصوب
۵۶	مضارع مؤکّد

۵۹ درس ششم: (فعل ثلاثی مزید- رباعی مجرد و مزید)

۵۹	ابواب ثلاثی مزید
۶۰	اوزان باب‌های پرکاربرد
۶۰	ضمانت و قواعد در ثلاثی مزید
۶۳	باب تفعیل
۶۵	باب إفتعال
۶۷	باب تفعّل
۶۷	باب تفاعل
۶۸	باب إفعّال
۶۹	باب إستفعال
۷۰	باب إفعّیلال
۷۰	فعل رباعی
۷۱	رباعی مجرد
۷۱	ابواب رباعی مزید

۷۳ فصل دوم

۷۳	درس هفتم: اسم و تقسیمات اسم
----	-----------------------------

۷۴	 ساختمان اسم (از نظر حروف اصلی و زائد)
۷۷	 وزن‌های ثلاثی مجرد (۱)
۷۵	 وزن‌های ثلاثی مجرد (۲)
۷۵	 ثلاثی محذوف الحرف
۷۵	 وزن‌های رباعی مجرد
۷۵	 وزن‌های خماسی مجرد
۷۶	 تقسیمات اسم
۷۹	 درس هشتم: معرفه و نکره
۸۲	 تمرینات:
۸۳	 درس نهم: مصدر و غیرمصدر
۸۳	 مصدر اصلی
۸۳	 مصدر میمی
۸۴	 مصدر صناعی
۸۴	 مصدر مجهول
۸۴	 مصدر مَرَّة
۸۵	 مصدر هیئت
۸۵	 اسم مصدر
۸۶	 تمرینات:
۸۴	 درس دهم: جامد و مشتق، اقسام اسم مشتق
۸۷	 اسم‌های مشتق
۸۸	 اسم فاعل
۸۹	 اسم مفعول
۹۰	 صفت مشبّهه
۹۴	 اسم مکان و زمان
۹۶	 اسم آلت
۹۷	 جامد و مشتق، موصوف و صفت
۹۷	 اسم‌های مشتقی که (برخلاف اصل) معنای موصوفی دارند:
۹۷	 اسم‌های جامدی که (برخلاف اصل) معنای وصفی دارند:
۹۸	 تمرینات:
۹۹	 منابع و مأخذ:

مقدمه

برای فراگیری، درک بهتر و صحیح تر آیات قرآن و متون اسلامی به زبان عربی و یا هر متنی که به زبان عربی باشد، اعم از مطبوعات، داستان، و نیز به علت آمیخته شدن زبان عربی و فارسی با یکدیگر، ضرورت دارد، تا خوانندگان، دانشجویان و محققین زبان عربی برای برقراری ارتباط با متون مذکور، با جزئیات و خصوصیات و ویژگی های کلمات اعم از حروف، اسم ها، فعل ها و نقش هر یک در جمله آشنایی داشته باشند.

قواعد و دستور زبان عربی متشکل از علم صرف و علم نحو می باشد.

علم صرف تنها به بررسی جزئیات و خصوصیات کلمات می پردازد.

کتاب حاضر با عنوان صرف کاربردی در دو فصل و ده درس، با شیوه ای نوین، برای دانشجویان مقطع کارشناسی رشته الهیات و زبان و ادبیات عربی طراحی شده است که مطابق سرفصل مصوب وزارت علوم تحقیقات و فن آوری گردآوری شده است. فصل اول به مباحث فعل و اقسام فعل می پردازد و فصل دوم شامل مباحث اسم و تقسیمات آن است. هر درس دارای تمرینات مرتبط با سرفصل می باشد که ضرورت دارد دانشجویان با انجام و حل تمرینات نسبت به فراگیری و تکمیل فرایند آموزش، همت گمارند.

نویسندگان